

Finanšu nozares asociācijas trauksmes celšanas vadlīnijas

1. 2019. gada 1. maijā stājās spēkā Trauksmes celšanas likums¹, ar kuru paredzēts veicināt, lai sabiedrības interesēs tiek celta trauksme par pārkāpumiem, un nodrošināt trauksmes celšanas mehānismu izveidi un darbību, kā arī trauksmes cēlēju pienācīgu aizsardzību.
2. Trauksmes celšanas likuma 9. pants paredz, ka biedrības (šajā gadījumā – Asociācija) var nodrošināt atbalstu, tostarp konsultācijas, trauksmes cēlējiem un personām, kuras vēlas celt trauksmi, lai veicinātu trauksmes celšanu un trauksmes cēlēju aizsardzību.
3. Asociācija apzinās, ka trauksmes celšanas sistēmas mērķis ir nodrošināt, lai ikviens Finanšu institūcijā nodarbinātais var informēt par kādu iespējamu, sabiedrībai būtiskas intereses skarošu pārkāpumu šīs organizācijas darbībā, lai to laikus novērstu, pirms apdraudēta organizācijas reputācija, tai radušies zaudējumi vai tiek iesaistītas kompetentās valsts institūcijas.
4. Asociācija apzinās, ka trauksmes celšanas sistēma ir labas korporatīvās pārvaldības sastāvdaļa, kas veicina organizācijas ilgtspēju, tās darbības caurskatāmību un uzticamību. Trauksmes celšanas rīka esamība korporatīvajā pārvaldē veicina gan darbinieku, gan investoru, gan arī sadarbības partneru uzticību. Trauksmes celšanas rīks palīdz organizācijai veidot atklātībā un neiecietībā pret pārkāpumiem balstītu organizācijas iekšējo korporatīvo kultūru.
5. Ir vērā ņemama starptautiskā prakse, ka visefektīvāk organizācijā ir izveidot un ieviest vairākus trauksmes cēlēju kanālus. Tādēļ ikviena Finanšu institūcija savos iekšējos noteikumos informē darbiniekus par iespēju celt trauksmi, informējot par viņai pieejamiem ziņošanas kanāliem (piemēram, Kredītiestāžu likuma 106.² pantā paredzēto ziņošanas kanālu).
6. Finanšu institūciju darbinieki papildus minētajam var iesniegt trauksmes cēlēja ziņojumu arī Asociācijai, to nosūtot uz speciālu Asociācijas e-pasta adresi: whistle@financelatvia.eu vai aizpildot elektronisko trauksmes cēlēja veidlapu Asociācijas mājas lapā: www.financelatvia.eu/celtrauksmi.
7. Asociācija garantē trauksmes cēlēja konfidencialitāti un aizsardzību gan saskaņā ar Trauksmes celšanas likumu, gan ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2019/1937 par to personu aizsardzību, kuras ziņo par Eiropas Savienības tiesību aktu pārkāpumiem, Asociācijai iesniegtajiem trauksmes cēlēja ziņojumiem var piekļūt tikai Asociācijas valde. Asociācija to glabās ne ilgāk kā vienu gadu no saņemšanas brīža.
8. Iesniegt trauksmes cēlēja ziņojumu var par jebkādu Finanšu institūcijas veikto negodprātīgo rīcību un pārkāpumiem, piemēram, korupciju, krāpšanu, izvairīšanos no nodokļu nomaksas, konkurences tiesību pārkāpumu, sankciju apiešanu u.c.
9. Asociācija norāda, ka finanšu institūcijas darbiniekam, iesniedzot trauksmes cēlēja ziņojumu Asociācijai, **nav tiesību atklāt Asociācijai neizpaužamās ziņas par klientu vai tā darījumiem.** Trauksmes celšanas ziņojumu, kas satur vai varētu saturēt neizpaužamas ziņas par klientu vai tā darījumiem, finanšu institūcijas darbinieks var iesniegt, izmantojot iekšējo finanšu institūcijas trauksmes celšanas kanālu vai, ja finanšu iestādi uzrauga Finanšu un

¹ Trauksmes celšanas likums. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/302465-trauksmes-celsanas-likums>

kapitāla tirgus komisija, - arī ārējo Finanšu un kapitāla tirgus komisijas izveidoto trauksmes celšanas kanālu atbilstoši finanšu institūcijas iekšējām procedūrām un Kredītiestāžu likuma 106.² pantam.

10. Trauksmes cēlējam, sniedzot trauksmes cēlēja ziņojumu, ir būtiski norādīt savu identitāti, lai Asociācija varētu sazināties papildu informācijas iegūšanai un informēt trauksmes cēlēju par ziņojuma izskatīšanas gaitu.
11. Asociācijas valde, saņemot trauksmes cēlēja ziņojumu, septiņu dienu laikā informē trauksmes cēlēju par ziņojuma saņemšanu. Asociācijas valde saprātīgā termiņā informē trauksmes cēlēju par ziņojumu izskatīšanu un Finanšu institūcijas veiktajām darbībām.
12. Asociācija pēc trauksmes cēlēja ziņojuma saņemšanas, lai nodrošinātu veiksmīgu trauksmes cēlēju aizsardzību, pilnīgi pseidonimizē trauksmes cēlēju iesniegtos ziņojumus. Pseidonimizāciju īsteno ziņojumā aizstājot jebkādas personas datus, kā arī jebkādu informāciju, kas varētu ļaut identificēt konkrēto trauksmes cēlēju.
13. Pēc pseidonimizācijas Asociācijas valde šo ziņojumu nodod Finanšu institūcijas valdei vai padomei, nodrošinot atgriezenisko saiti, tostarp, lai konstatētu, vai Finanšu institūcija sekmē negodprātīgas rīcības un pārkāpumu pārtraukšanu, necenšoties identificēt trauksmes cēlēju.
14. Nepieciešamības gadījumā, lai pilnīgi novērstu Finanšu institūcijas iespējami veikto pārkāpumu, Asociācijas valde pseidonimizētu trauksmes cēlēja ziņojumu nodos institūcijai, kas ir kompetenta, lai skaidri identificētu un novērstu pārkāpumu, un, ja tas iespējams, paziņojot Finanšu institūcijai.
15. Ja trauksmes cēlējs nevēlas saņemt informāciju par ziņojumu izskatīšanu un nav drošs par savu kā trauksmes cēlēja aizsardzību, tad viņš var iesniegt anonīmu trauksmes cēlēja ziņojumu. Šādā gadījumā trauksmes cēlēja ziņojumu izskatīs atbilstoši iespējām, un trauksmes cēlējam nenodrošina Trauksmes celšanas likumā paredzēto aizsardzību.
16. Asociācija ir izstrādājusi trauksmes cēlēja ziņojuma veidlapu, kura ir šo vadlīniju pielikumā. Šo veidlapu Finanšu institūcijā nodarbinātais aizpilda, lai celtu trauksmi Asociācijas uzturētajā ziņošanas kanālā par Finanšu institūcijas pieļauto negodprātīgo rīcību un pārkāpumiem. Trauksmes cēlēja ziņojumu var iesniegt arī brīvā formā, tomēr ieteicams izmantot Trauksmes cēlēja ziņojuma veidlapu.
17. Finanšu institūcija informatīvajos materiālos un darbinieku mācībās regulāri informē par trauksmes celšanas iespējām, it īpaši par ziņošanas iespējām Asociācijai.
18. Finanšu institūcijas nepieļauj negodprātīgu rīcību un pārkāpumus attiecībā trauksmes celšanas principiem. Lai gan šī Asociācijas politika ir rekomendējoša un Finanšu institūcijas apņēmušās to ievērot labprātīgi, ir svarīgi, ka politikā ietvertie principi tiek ievēroti visās Finanšu institūcijās, tādējādi stiprinot Finanšu institūciju reputāciju un uzticamību. Ja Finanšu institūcija neievēro šajā politikā noteikto, Asociācijas padome rīkojas Asociācijas Statūtos noteiktajā kārtībā.

Trauksmes cēlēja ziņojuma veidlapa

1. PĀRKĀPUMA APRAKSTS
Sniedziet Jūsu rīcībā esošo informāciju par iespējamo pārkāpumu . Miniet konkrētus faktus vai apstākļus, kas par to liecina (piemēram, datums, vieta, kur iespējamais pārkāpums tika novērots), iesaistītās fiziskās vai juridiskās personas, iesaistīto personu amati. Norādiet, vai Jūsu rīcībā ir kādi pierādījumi (piemēram, dokumenti, fotogrāfijas, e-pasta sarakste)
2. INFORMĀCIJAS GŪŠANAS VEIDS (PIEMĒRAM, SAISTĪBA AR DARBU)
Norādiet finanšu institūciju, kurā novērots iespējamais pārkāpums (Asociācijas biedrs vai asociētais biedrs):
Jūsu saistība ar finanšu institūciju, kurā ir novērots iespējamais pārkāpums (atzīmējiet atbilstošo):
☐ strādāju finanšu institūcijā, par kuru ziņoju (man ar to ir līgumattiecības/ieņemu tur amatu/esmu ar to dienesta attiecībās)
☐ pildu darba pienākumus finanšu institūcijā, par kuru ziņoju, bet man ar to nav līgumattiecību (piemēram, sniedzu pakalpojumu, bet līgums ir ar citu organizāciju)
☐ iespējamo pārkāpumu novēroju, dibinot tiesiskās attiecības
3. NORĀDIET, KĀDU KAITĒJUMU JŪSU MINĒTAIS IESPĒJAMAIS PĀRKĀPUMS IR RADĪJIS VAI VAR RADĪT SABIEDRĪBAS INTERESĒM² (KĀDĀM) UN KURIEM SABIEDRĪBAS PĀRSTĀVJIEM?

² Ziņošana tikai par personīgu interešu aizskārumpu nav uzskatāma par trauksmes celšanu.

4. VAI PAR PĀRKĀPUMU ESAT ZIŅOJIS IEPRIEKŠ?
(atzīmējiet atbilstošo, sniedziet nepieciešamos komentārus)
☐ nē, šī ir pirmā ziņošanas reize ☐ jā, ziņoju savā darbavietā, izmantojot iekšēju trauksmes celšanas mehānismu ☐ jā, ziņoju citai institūcijai (norādiet, kurai _____) ☐ jā, vērsos gan savā darbavietā, gan citā institūcijā cita informācija _____
Komentāri:
5. PIELIKUMĀ
Norādiet ziņojumam pievienotos dokumentus, kas, Jūsaprāt, apstiprina iespējamo pārkāpumu. Ja norādījāt, ka par šo pārkāpumu esat ziņojis iepriekš, pievienojiet sniegto atbildi, ja tāda bijusi
1. 2. 3. ..
6. LŪDZU NORĀDIET TO PERSONU (JA TĀDAS IR) VĀRDUS, UZVĀRDUS, KURAS JŪS NEVĒLATIES, LAI IZVĒRTĒTU ŠĪ ZIŅOJUMA PSEIDONIMIZĒTO VERSIJU:
7. ZIŅAS PAR IESNIEDZĒJU (VĀRDS, UZVĀRDS, PERSONAS KODS, DZIMŠANAS DATUMS, JA TAS NEPARĀDĀS PERSONAS KODĀ):
Kontaktinformācija (e-pasts, tālruna numurs vai cita informācija, kur sazināties ar Jums, tostarp nosūtīt atbildi):
8. IESNIEGŠANAS DATUMS:

Iesniedzot trauksmes cēlēja ziņojumu, es

- piekrītu manu personas datu apstrādei (ziņojuma reģistrācijai, norādīto ziņu pārbaudei un atkārtotai saziņai ar mani)
- apliecinu, ka ziņojumā norādīto informāciju uzskatu par patiesu
- apzinos, ka par apzināti nepatiesu ziņu sniegšanu mani var saukt pie normatīvajos aktos noteiktās atbildības

Ja mans ziņojums netiek atzīts par trauksmes cēlēja ziņojumu:

- 1) **piekrītu**, ka manu ziņojumu turpmāk izskata kā fiziskās personas iesniegumu
(vispārīgā kārtībā un man nav paredzētas aizsardzības garantijas)
- 2) **nepiekrītu**, ka manu ziņojumu turpmāk skata kā fiziskās personas iesniegumu

Aizpilda Finanšu nozares asociācija

Iesnieguma reģistrācijas datums _____ Nr. _____

INFORMĀCIJA PAR TURPMĀKO SAZIŅU:

- septiņu dienu laikā pēc tam, kad pieņemts lēmums par Jūsu iesnieguma atzīšanu par trauksmes cēlēja ziņojumu, Jums tiks nosūtīta atbilde par pieņemto lēmumu (izmantojot Jūsu ziņojuma 7. punktā norādīto kontaktinformāciju);
- ja nepieciešams trauksmes cēlēja ziņojuma izskatīšanai, ar Jums var sazināties, lai iegūtu papildu informāciju;
- Finanšu nozares asociācija par ziņojuma izskatīšanas gaitu Jūs informēs trīs mēnešu laikā;
- neskaidrību gadījumā Jūs varat sazināties ar Finanšu nozares asociācijas valdi, izmantojot e-pastu: whistle@financelatvia.eu

Pateicamies, ka iesniedzat trauksmes cēlēja ziņojumu!